Důchodové pojištění: příspěvkové doby

Abyste v budoucnu dostali důchod, potřebujete určitou dobu důchodového pojištění. Získáte ji hlavně tak, že si vyděláváte prací jako zaměstnanci nebo podnikatelé. Vysvětlíme, kdy a jak se tato doba počítá pro získání důchodu a které výdělky ovlivní výši důchodu. Důchodové pojištění si někdy můžete také doplatit. Vysvětlíme, jak na to.

Letáky ombudsmana najdete na www.ochrance.cz v části Nevím si rady se svou životní situací.

Která zaměstnání se mi mohou započítat pro získání důchodu?

Dobu důchodového pojištění můžete získat například jako

- zaměstnanci v pracovním poměru,
- zaměstnanci na základě dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce,
- policisté, hasiči, celníci, vojáci z povolání, státní zaměstnanci,
- uvolnění členové zastupitelstev obcí a krajů,
- jednatelé a společníci některých obchodních společností,
- dobrovolní pracovníci pečovatelské služby,
- přechodní pěstouni, kteří dostávají odměnu pěstouna,
- odsouzení lidé ve vězení, pokud tam pracují.

Seznam najdete v § 5 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění (zákon č. 155/1995 Sb.).

Počítá se mi každá doba zaměstnání?

Ne. Potřebujete určitý **minimální měsíční příjem**, aby se doba počítala pro důchod.

minimální měsíční příjem

alespoň **3 500 Kč** → pracovní smlouva, dohoda o pracovní činnosti, ostatní zaměstnání více než **10 000 Kč** → dohoda o provedení práce

Záleží na domluveném měsíčním příjmu. Pokud jste si domluvili nižší než minimální příjem nebo jste si výši příjmu nedomluvili, záleží **na vyplaceném příjmu**.

U dohody o provedení práce záleží jen na vyplaceném příjmu.

Co když zaměstnavatel neodvedl pojistné?

Nezáleží na tom, zda zaměstnavatel odvedl pojistné na sociální zabezpečení, **doba zaměstnání** se Vám započte.

Co když mám zkrácený úvazek?

Když máte zkrácený úvazek, jste důchodově pojištěni (doba se počítá pro získání důchodu), pokud dosáhnete minimálního měsíčního příjmu (3 500 Kč měsíčně na pracovní smlouvu nebo dohodu o pracovní činnosti; 10 000 Kč na dohodu o provedení práce).

Jak se doba počítá, když mám víc zaměstnání?

Pro získání důchodu se totéž období počítá jen jednou, i když máte víc zaměstnání nebo podnikáte při zaměstnání.

Při výpočtu výše důchodu se ale sečtou všechny Vaše výdělky v daném období (při podnikání jen výdělky, ze kterých jste zaplatili pojistné).

Mohu pracovat, když jsem evidován/a na úřadu práce?

Když jste v evidenci úřadu práce, můžete mít zaměstnání (na pracovní smlouvu nebo dohodu o pracovní činnosti), ve kterém si vyděláte nanejvýš polovinu minimální mzdy, tedy 8 100 Kč.

Doba evidence na úřadu práce se sice pro získání důchodu počítá jako náhradní doba, ale jen omezeně. Započítá se plně v době, kdy dostáváte podporu v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci, a v době, za kterou máte odstupné, odbytné či odchodné. Jinak se nyní započítává jen 1 rok, a pokud už Vám bylo 55 let, až 3 roky. Více v letáku Důchodové pojištění: náhradní doby.

Pokud jste tedy na úřadu práce delší dobu, bude se Vám tato doba počítat pro získání důchodu, jen když si současně v zaměstnání vyděláte mezi 3 500 Kč a 8 100 Kč měsíčně.

Co když mám invalidní důchod?

Pro získání důchodu se jako náhradní doba plně započítá jen doba, kdy jste měli důchod **pro invaliditu III. stupně** (dříve plný invalidní důchod).

Pokud takový důchod nemáte, nejste důchodově pojištěni. Dobu pojištění, která se počítá, abyste dostali důchod, získáte

- prací v zaměstnání, když si tam vyděláte alespoň 3 500 Kč měsíčně na pracovní smlouvu nebo na dohodu o pracovní činnosti anebo 10 000 Kč měsíčně na dohodu o provedení práce,
- evidencí na úřadu práce počítá se ale jen část této doby a někdy se krátí (předchozí otázka),
- prací v zaměstnání při evidenci na úřadu práce, když si vyděláte mezi 3 500 Kč a 8 100 Kč měsíčně.

Započtou se mi všechny výdělky?

Pro určení výše důchodu se počítají výdělky v rozhodném období, které začíná nejdříve kalendářním rokem po roce, kdy jste dosáhli 18 let, a končí kalendářním rokem před rokem přiznání důchodu. Nepočítají se ale výdělky před rokem 1986.

Doba před rokem 1986 sice nepatří do rozhodného období, ale započte se Vám do celkové doby důchodového pojištění potřebné pro získání důchodu a použije se i při výpočtu výše důchodu. Váš důchod tedy kvůli tomu nebude nižší.

Práce v cizině se Vám započítá **podle země**, ve které jste pracovali.

Pro získání českého důchodu se Vám započítá doba práce v zemi Evropské unie, ve Švýcarsku, na Islandu nebo v jiné zemi, se kterou má Česká republika smlouvu o sociálním zabezpečení. Přehled smluv najdete na www.cssz.cz (Životní situace → Práce a pobyt v zahraničí → Mezinárodní smlouvy) a www.mpsv.cz (Působnost MPSV → Zahraniční vztahy a EU → Mezinárodní vztahy → Mezinárodní smlouvy → Dvoušijí se také dohody, které po brexitu uzavřela Evropská unie a Spojené království Velké Británie a Severního Irska (více na www.cssz.cz/brexit).

Práce v jiné zemi se nezapočítává do doby potřebné pro získání českého důchodu.

Při určení **výše Vašeho českého důchodu** (říká se mu *dílčí důchod*) se započtou jen české výdělky a důchod dostanete jen ve výši poměru českých dob důchodového pojištění k dobám získaným v ostatních zemích (jejichž doby pojištění se započítávají).

Jak se započítá doba podnikání (samostatné výdělečné činnosti)?

Důchodové pojištění při výkonu samostatné výdělečné činnosti závisí na tom, zda jde o Vaši **hlavní činnost**, nebo **vedlejší**, a v případě vedlejší činnosti také na **výši ročního příjmu**.

Při **hlavní** výdělečné činnosti se vždy povinně účastníte důchodového pojištění, což znamená, že musíte platit pojistné (i kdybyste neměli dostatečný příjem, současná minimální měsíční záloha na pojistné je 2 841 Kč). Dobu pojištění skutečně získáte, jen když zaplatíte pojistné.

Při **vedlejší** výdělečné činnosti jste důchodově pojištěni a musíte platit pojistné, pokud jste si touto činností vydělali alespoň 93 387 Kč za kalendářní rok (za rok 2021 to bylo 85 058 Kč).

Vaše výdělečná činnost je **vedlejší**, například když máte také zaměstnání, studujete, pobíráte peněžitou pomoc v mateřství nebo rodičovský příspěvek, starobní důchod anebo pečujete o člověka závislého na péči alespoň ve II. stupni (u dítěte mladšího 10 let stačí I. stupeň).

Mohu si zaplatit dobu pojištění?

Dobu důchodového pojištění si můžete sami **průběžně platit** (když nepracujete a nejde o náhradní dobu pojištění) a někdy i zpětně **doplatit**, když zjistíte, že důchod nedostanete, protože Vám chybí dostatečná doba důchodového pojištění.

Když chcete **průběžně platit**, přihlásíte se k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění a platíte pojistné, nyní alespoň **2 724 Kč měsíčně**. Před podáním přihlášky ale musíte **alespoň rok pojištění získat prací** (zaměstnáním nebo podnikáním) a zaplatit (získat) můžete **nanejvýš 15 let**.

Zpětně můžete vždy doplatit jeden rok a někdy i dřívější období (např. dobu studia nebo evidence na úřadu práce, pokud se pro získání důchodu nepočítají).

Pokud uvažujete o zaplacení doby pojištění, **běžte se poradit** na okresní správu sociálního zabezpečení v místě svého trvalého pobytu.

Kde zjistím víc o době důchodového pojištění?

- Podívejte se do našich letáků:
 - <u>Jak se připravit na důchod?</u> Vysvětlíme, jak zjistíte, které doby pojištění už Vám Česká správa sociálního zabezpečení zapsala, a jak prokážete chybějící dobu zaměstnání nebo podnikání.

 <u>Důchodové pojištění: náhradní doby</u> Popíšeme nepříspěvkové doby, které se také započítají pro získání důchodu.
 - <u>Kdy mohu odejít do starobního důchodu?</u> a <u>Potřebuji invalidní důchod</u> Dozvíte se, kolik let důchodového pojištění potřebujete, abyste dostali důchod.
- Poslechněte si podcast Na kávu s ombudsmanem díl <u>Jak se připravit na důchod</u>, <u>Doba</u>
 pojištění a mýty a omyly s ní spojené, <u>Práce</u>, <u>práce</u> a <u>zase</u> práce a <u>Péče</u> o dítě a osobu závislou na péči.
- Běžte se poradit na okresní správu sociálního zabezpečení (v Praze na Pražskou správu sociálního zabezpečení, v Brně na Městskou správu sociálního zabezpečení).
- Zavolejte na call centrum České správy sociálního zabezpečení: (+420) 800 050 248.
- Podívejte se na web České správy sociálního zabezpečení www.cssz.cz.